

Sestra Bernadeta kao djevojčica se zvala Terezija, učitelj joj je bio Mato Lovrak, a za svoja jela imala je poseban začim

Slavica Trgovac Martan

🕒 11. rujna 2022.

PODIJELI S PRIJATELJIMA!

Najmlađa od pet Drinskih mučenica, časnih sestara koje su četnici masakrirali u Goraždu u prosincu 1941. bila je Marija Bernadeta Banja iz Velikog Grđevca. Ubijena je kad joj je bilo samo 29 godina. Podsjetimo, te kobne zime bosanski četnici su u samostanu na Palama, tzv. Marijinom domu, zarobili pet časnih sestara. Nakon što su samostan spalili, njih su preko Romanije protjerali u Goražde. U tamošnjoj vojarni pokušali su ih silovati, no sestre su, kako ne bi prekršile zavjet Kristu, skočile s trećeg kata zgrade u tamnu noć. Preživjele su, no njihovi mučitelji su ih dokrajčili noževima te bacili u hladnu Drinu.

Uspomena na sestru Mariju Bernardetu, ali i ostale mučenice iz Goražda godinama se čuva u Velikom Grđevcu, i to prvenstveno zahvaljujući zalaganju svećenika tamošnje Župe Duha Svetoga. Od svojih prethodnika tu je dužnost na sebe preuzeo i sadašnji župnik vlč. Mijo Posavec.

-Naša Župa svake godine organizira hodočašće putevima blaženih Drinskih mučenica. Uz to posebno obilježavamo dan njihovog stradanja, 15. prosinca, i rođendan sestre Bernadete. Ove godine slavila se 110. obljetnica njenog rođenja. Sestre su proglašene blaženima 2011. godine, a mi nakon svake svete mise molimo za proglašenje svetima Drinskih mučenica, uz svetog Marka Križevčanina koji je zaštitnik Bjelovarsko križevačke-biskupije. K tome, u molitvama naše Biskupije molimo i zagovor blažene sestre Bernadete Banja za nova zvanja, a posebno smo njoj i svetom Marku preporučili i Susret hrvatske katoličke mladeži koji se ove godine održava u Bjelovaru – otkriva vlč. Posavec.

Vjernici i danas čuvaju uspomenu na Drinske mučenice (Foto: mucenice.kblj.hr)

K tome, nedaleko od rodne kuće sestre Bernadete postoji ulica koja nosi njeno ime. Bez obzira na to jesu li vjernici ili ne te kojoj vjeri pripadaju, Velikogrđevčani znaju tko je bila časna sestra kojoj je svjetovno ime bilo Terezija. Poznat je i čitav niz detalja o njezinom te životu njezine obitelji čiji potomci i danas žive u tome mjestu.

-U obitelji Josipa Banje i Tereze (r. Kovač), Terezija je bila dvanaesto od trinaestero djece. Rođena je 17. lipnja 1912. u Velikom Grđevcu i krštena dan kasnije u župnoj crkvi. Njen otac Josip doselio je iz Mađarske u Veliki Grđevac kao mlad udovac sa sinom Mirkom i majkom Klarom nakon smrti supruge pri porodu. U selu je upoznao djevojku Terezu Kovač s kojom se vjenčao 14. siječnja, 1895. godine. Josip je bio zemljoradnik i remenar a Tereza majka domaćica. Oboje su bili članovi

franjevačkog Svjetovnog reda te se u njihovoj obitelji redovito molilo, nedjeljom i blagdanima išlo na svetu misu – priča nam vlč. Posavec.

Malena Terezija osnovnu školu završila je u Velikom Grđevcu, a zanimljivo je da joj je učitelj bio poznati književnik Mato Lovrak. Bila je, kažu, mirna i vedre naravi.

Drinske mučenice (mucenice.kblj.hr)

-U obitelji je kao i većina djece u ono vrijeme imala dužnost voditi krave na pašu, u kući je voljela pomagati majci u svim poslovima. Kao mlada djevojka, povjerala je svojim roditelja da želi ići u samostan, a oni su želju svoje kćeri su podržali i prihvatili kao dar – dodaje velikogrđevački župnik.

Pripremu za redovničku službu Terezija je započela u samostanu sestara Kćeri Božje Ljubavi u Koprivnici 1929. godine, a nakon samo nekoliko mjeseci odlazi u Sarajevo.

-Redovničko odijelo obukla je 5. kolovoza 1930.g. u crkvi Kraljice sv. Krunice u Sarajevu te uzela redovničko ime Bernadeta. Zavjete je položila 15. kolovoza 1932. godine u istoj crkvi, kao i doživotne zavjete šest godina kasnije. U listopadu te godine premještena je na Pale, u Marijin dom – kaže vlč. Posavec.

Zabilježena su svjedočanstva njezinih suvremenika o tome da je sestra Bernardeta uvijek bila vesela i dobro raspoložena, a svaki je posao obavljala uz pjesmu i molitvu. K tome, bila je vrsna kuharica i vrlo vrijedna osoba. Uvijek je kuhala uz pjesmu, bio je to, kažu, poeban začin za njezina jela.

-Njezina služba u samostanu na Palama nije bila lagana. Kuhala je ponekad za 60 osoba, sama. Kuhalo se na drva, ljeti i zimi, voda se morala kantama nositi iz bunara. Kako je bila niska rasta to joj je zadavalo poteškoća ali nije se obeshrabrila te je prema izjavama mnogih svjedoka spretno koristila stolčić (klupicu) kojim se služila u svom marljivom radu u kuhinji. Bog joj je darovao malo tijelo da bi iz njega izrastao veliki duh – kaže vlč. Posavec.

Prije nego što je dočeka strašna smrt, još jednom će doći u rodni Veliki Grđevac. 1939. godine ondje je obišla teško bolesnoga oca. Nakon toga se vraća u Marijin dom na Pale iz kojeg će je, zajedno s drugim časnim sestrama, prognati četnici već spomenutog prosinca 1941. i pogubiti u

Goraždu.

-Goražde je vidjelo stradavanje mnogih nevinih žrtava raznih vjera i nacija za vrijeme Drugog svjetskog rata. Danas tamo više nije vojarna nego škola, a danas se između škole i rijeke Drine nalazi se spomenik stradalim sestrama. Nedaleko od mjesta stradanja u izgradnji je prva crkva posvećena Drinskim mučenicama, prvo mjesto gdje će mnogi hodočasnici uskoro moći Bogu zahvaliti za žrtvu koju su sestre podnijele iz ljubavi prema Bogu te se njima uteći u svojim potrebama – kaže vlč. Posavec.

Drinske mučenice blaženima su proglašene 2011. godine, a vjernici mole da se proglase svetima (Foto: Župa Svetog Duha Veliki Grđevac)

Osim Bernadetinih Velikogrđevčana, i mnoge druge župe u kojima djeluju sestre reda Kćeri Božje ljubavi i danas organiziraju hodočašće na mjesta povezana sa životom Drinskih mučenica i tako čuvaju uspomenu na njihovu žrtvu.

-O njihovom mučeništvu postoje mnoga zapisana svjedočanstva i knjige.

Sve to nam govori koliko su bile odane Kristu, svome Zaručniku te pod cijenu vlastita života nisu htjele pogaziti obećanje dano Njemu. Primjer su i nama danas, zagovornice da i mi u svom vjerničkom životu ne posustajemo pred ponudama koje svijet nudi kao nešto što bi morali ili trebali činiti, nego da budemo vjerni do kraja Kristu – zaključuje vlč. Posavec.

**Dozvoljeno prenošenje sadržaja uz objavu izvora i autorice*

**Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije*